

Revisionsrapport

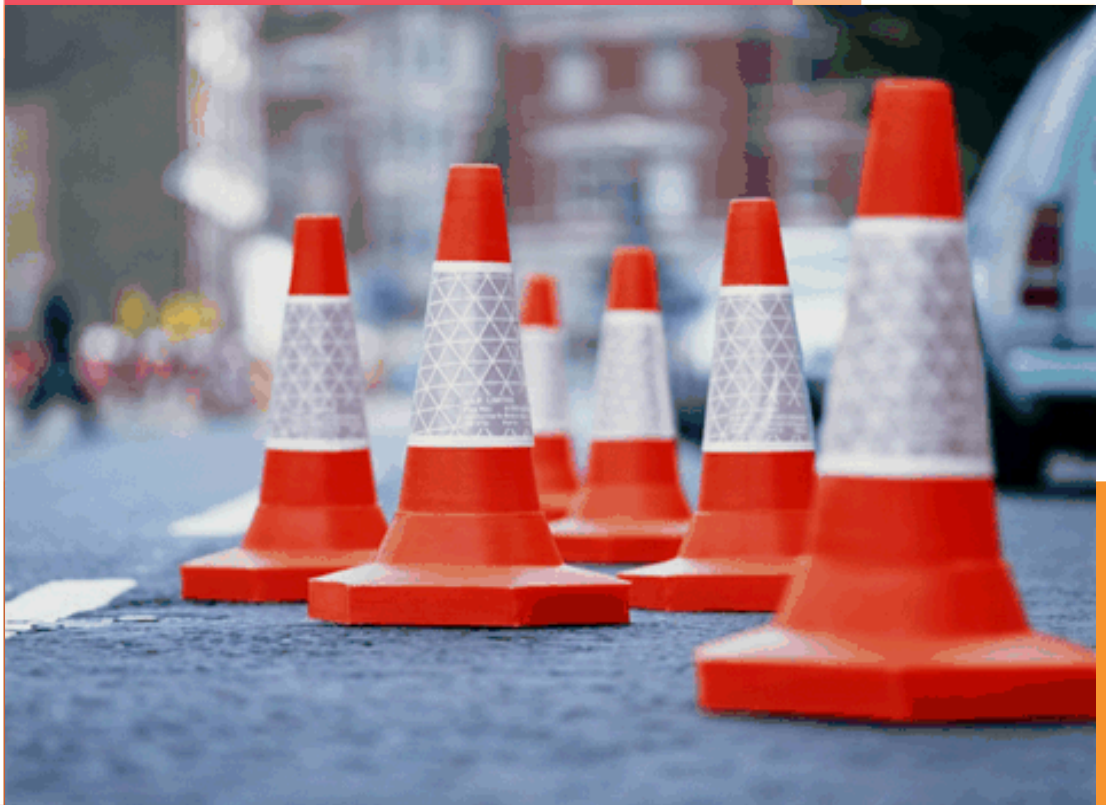
Fördjupad uppföljning av tidigare granskning av kommunens under- håll av gator och vägar

Bollnäs kommun

*Leif Karlsson
Niklas Eriksson*

Åke Fläckman

Juni 2015

Innehållsförteckning

Sammanfattning och revisionell bedömning.....	1
1. Inledning	2
1.1. Bakgrund, revisionskriterier och revisionsfråga	2
1.2. Metod.....	3
2. Verksamhetens förutsättningar	4
2.1. Nämndens styrning	4
2.1.1. Styrande dokument	4
2.2. Den kommunala verksamheten	5
2.2.1. Gatuenheten	5
2.2.1.1. Underhållsplanering och budget	7
3. Granskningsresultat	8
3.1. Kontrollfråga 1: Det finns tydliga mål och måttal för kommunens gator och vägar	8
3.1.1. Iakttagelser och bedömning från vår tidigare granskning 2012.....	8
3.1.2. Våra iakttagelser och kommentarer avseende granskningen 2015	8
3.1.3. Revisionell bedömning	8
3.2. Kontrollfråga 2: Det finns underhållsplaner och de uppdateras kontinuerligt	9
3.2.1. Iakttagelser och bedömning från tidigare granskning 2012.....	9
3.2.2. Våra iakttagelser och kommentarer avseende granskningen 2015	9
3.2.3. Revisionell bedömning	9
3.3. Kontrollfråga 3: Kritiska/väsentliga faktorer beaktas i budgeteringen	9
3.3.1. Iakttagelser och bedömning från tidigare granskning 2012.....	9
3.3.2. Våra iakttagelser och kommentarer avseende granskningen 2015	10
3.3.3. Revisionell bedömning	10
3.4. Kontrollfråga 4: Det finns tillräckliga ekonomiska resurser för underhåll av gator och vägar	11
3.4.1. Iakttagelser och bedömning från granskningen 2012.....	11
3.4.2. Våra iakttagelser och kommentarer avseende granskningen 2015	11
3.4.3. Revisionell bedömning	12
3.5. Kontrollfråga 5: Det finns regler för redovisning av underhåll/ komponentredovisning.....	12
3.5.1. Iakttagelser och bedömning från tidigare granskning 2011	12
3.5.2. Våra iakttagelser och kommentarer avseende granskningen 2015	12
3.5.3. Revisionell bedömning	12

3.6.	Kontrollfråga 6: Det finns tillfredställande uppföljning av underhållskostnader	12
3.6.1.	Iakttagelser och bedömning från tidigare granskning 2012	12
3.6.2.	Våra iakttagelser och kommentarer avseende granskningen 2015	12
3.6.3.	Revisionell bedömning	13

Utkast för faktaavstämning

Sammanfattning och revisionell bedömning

Utifrån sin riskanalys 2015 har de förtroendevalda revisorerna i Bollnäs kommun gett PwC i uppdrag att genomföra en fördjupad uppföljning av granskningen av kommunens underhåll av gator och vägar från 2012. Som del i uppdraget har PwC även kontrollera huruvida åtgärdsrekommendationerna från 2012 har följts.

Revisionsfrågan som granskningen skulle besvara är: har Teknik- och fritidsnämnden säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av kommunens gator och vägar enligt god ekonomisk hushållning?

Vi kan konstatera att Teknik- och fritidsnämnden, sedan granskningen 2012, har vidtagit aktiva åtgärder för att stärka ändamålsenligheten i arbetet med underhåll av kommunens gator och vägar.

Vår sammanfattade bedömning är att Teknik- och fritidsnämnden i Bollnäs kommun i huvudsak har säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av kommunens gator och vägar enligt god ekonomisk hushållning.

I sitt fortsatta arbete gällande sin ledning, styrning och uppföljning av gatuenhetens verksamhet är vår bedömning att nämnden behöver:

- ta initiativ till en dialog med kommunstyrelsen, om att återgå till 2012 års målsättning om gällande budgetnivå och takt (fram till 2023), för att möjliggöra en minskning av det eftersatta underhållet,
- följa upp vilka hinder som föreligger för att IT-stödet för underhållsarbete, som redan finns inköpt, inte har implementerats och uppdra till förvaltningen att vidta lämpliga åtgärder för att avlägsna hindren,
- följa upp och säkra att det finns en processbeskrivning för gatuenhetens arbete för att förtydliga gatuenhetens uppdrag, och
- samordna planerings- och budgetarbetet med andra kommunala verksamheter (särskilt de kommunala bolagen), genom t.ex. kommunintern avtalsreglering, avseende vem som ska bekosta flytt av ledningar och nät i samband med gatu- och vägbyggen.

Vi bedömer vidare att nämnden behöver säkerställa att gatuenheten framåt efterlever god redovisningssed gällande komponentredovisning.

1. Inledning

1.1. Bakgrund, revisionskriterier och revisionsfråga

Utifrån sin riskanalys 2015 har de förtroendevalda revisorerna i Bollnäs kommun gett PwC i uppdrag att genomföra en fördjupad uppföljning av granskningen av kommunens underhåll av gator och vägar från 2012. Som del i uppdraget har PwC även kontrollerat huruvida åtgärdsrekommendationerna från 2012 års granskning har följts.

Revisionskriterier¹:

- Kommunallagen (1991:900); god ekonomisk hushållning,
- Lagen (1997:614) om kommunal redovisning,
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer, och
- kommunfullmäktiges direktiv, budget, m.m.

Revisionsfråga:

Har Teknik- och fritidsnämnden säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av kommunens gator och vägar enligt god ekonomisk hushållning?

Kontrollmål²:

1. *Det finns tydliga mål och mätetal för kommunens gator och vägar.*
2. *Det finns underhållsplaner och de uppdateras kontinuerligt.*
3. *Kritiska/väsentliga faktorer beaktas i budgeteringen.*
4. *Det finns tillräckliga ekonomiska resurser för underhåll av gator och vägar.*
5. *Det finns regler för redovisning av underhåll/komponentredovisning.*
6. *Det finns tillfredställande uppföljning av underhållskostnader.*

Avgränsning

Granskningen avser kommunens gator och vägar och avgränsas till ovanstående kontrollmål.

---

¹ Revisionskriterier utgörs av styrande och stödjande dokument (t.ex. lagtext, föreskrifter, policy, rutiner, beslut, etc.) och normer mot vilka tillfredställande efterlevnad bedöms.

² Kontrollmål ska förstås som målbilder (påståenden) för tillfredställande tillstånd mot vilka observerade tillstånd jämförs och bedöms (bedömning sker även i relation till revisionskriterier).

1.2. Metod

Granskningen har genomförts genom studier av styrdokument, verksamhetsberättelser, intervjuer (mars 2015), statistik, m.m. Projektet har inte kunnat fastställa en objektiv bedömningsnivå på eftersatt underhåll, utan har byggt på lokala bedömningar och jämförelser med etablerade tumregler. Underhåll och förnyelse av gatubeläggning har granskats.

Utkast för faktaavstämning

2. Verksamhetens förutsättningar

2.1. Nämndens styrning

2.1.1. Styrande dokument

Kommunfullmäktige har beslutat att Bollnäs kommun ska arbeta med mål och resultatstyrning utifrån ett koncernövergripande balanserat styrkort, samt utifrån de ekonomiska ramar som ska gälla för 2015.

Utöver de övergripande balanserade styrkortet och de ekonomiska ramarna har Teknik- och fritidsnämnden att förhålla sig till det av kommunfullmäktige antagna reglementet samt kommunens övergrupande kvalitetsmål.

Teknik- och fritidsnämnden beslutar om hur fullmäktiges mål ska formuleras för sin verksamhet i verksamhetsplanen för 2015. Nämnden styr verksamheten genom ett för nämnden anpassat balanserat styrkort, som anger mål och mätetal för verksamheten. Dessa bryts i sin tur ned till aktiviteter.

Den politiska styrningen redovisas som följande i den av nämnden antagna verksamhetsplanen för 2015:

Vision 2020 (KF) <i>Bollnäs, möjligheternas kommun, har en hållbar utveckling med tillväxt och goda möjligheter till utbildning och arbete. Vi har ett jämställt och miljöanpassat samhälle präglad av trygghet, demokratiska värderingar, mångfald, upplevelser och framtidstro.</i>		
Önskat läge (KF) <i>Bollnäs, en tillväxtkommun för människor och natur med medborgare som aktivt utövar inflytande i sin närmiljö.</i>		
Kommunövergripande nyckelfaktorer (FK)	Nämndens mål	Mätetal för nämnden
Medborgare <i>God folkhälsa och engagerade medborgare.</i>	Främja, bedriva och stimulera en jämställd fritidsverksamhet med bästa möjliga service.	Minst 90 % av besökarna ska vara nöjda i våra besöksenkäter.
	Underlätta tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.	Utföra minst 10 förbättringsåtgärder under året.
	Attraktiva och lättillgängliga park- och grönområden.	Minst 75 % av svarande i en kundenkät ska vara nöjda med park- och grönområdets tillgänglighet, attraktivitet och funktionalitet.
Utveckling, välfärd och tillväxt <i>Anpassad infrastruktur, tillgång till högre utbildning och gott företagsklimat.</i>	Gator och vägar ska ha god framkomlighet.	Minst 75 % av svarande ska vara nöjda i förvaltningens kundenkät.
	Kommunen ska arbeta för hög trafiksäkerhet på kommunala gator och vägar.	Minst 10 förbättringsåtgärder ur trafiksäkerhetssynpunkt ska genomföras årligen.
Ekonomi <i>God ekonomisk hushållning.</i>	Gator, vägar, fastigheter skall underhållas så att deras tekniska och ekonomiska värde upprätthålls.	Underhåll av gator enligt underhållsplan.
	Fastigheter och anläggningar ska användas effektivt och ändamålsenligt ur energisynpunkt.	Underhåll av fastigheter enligt underhållsplan. Minskad mediaförbrukning med minst 2 %.

	VA- anläggningarna ska optimeras utifrån miljömässiga och ekonomiska aspekter.	Mängden ovidkommande vatten till reningsverk skall vara högst 20 kbm/km ledning och dygn. Mängden ej debiterbart vatten ska vara högst 3,75 kbm/km ledning och dygn. Antal akuta läckor färre än snittet senaste 3 åren. Sanera minst 1 % av totala ledningslängden.
Medarbetare <i>Attraktiv arbetsgivare med kompetenta och motiverade medarbetare.</i>	Förvaltningen ska arbeta utifrån ett hälsofrämjande förhållningssätt.	Minst 90 % av personalen ska, i den årliga medarbetarenkäten, vara nöjd med förvaltningen som arbetsgivare. Minst 90 % av personalen ska, i den årliga medarbetarenkäten, anse att chefen utövar ett hälsofrämjande ledarskap.
Arbetsätt och processer <i>Delaktigt, effektivt och öppet arbetsätt.</i>	Förvaltningen ska samverka med föreningslivet och andra kommuner.	Minst 10 nätverksträffar eller samarbetsfrågor med andra kommuner. Minst 10 nationella och internationella evenemang.
	Anordna medborgardialoger varje år.	Antal medborgardialoger varje år.

De nämndsmål och mätetal som berör gatu- och vägunderhåll har fetmarkerats.

Följande aktiviteter med relevans för gatu- och vägunderhållet har planerats och antagits av nämnden:

- uppdatera trafiknätsanalysen i samråd med samhällsbyggnadskontoret (dessa skall även innehålla tillgänglighet och trygghetsaspekter),
- genom kundenkät för medborgarna på kommunens hemsida få en bedömning av medborgarnas uppfattning om gatornas framkomlighet,
- säkerställa att information/synpunkter som inkommer om kommunens gator och vägar tas om hand och vidarebefordras till ansvariga, och

2.2. Den kommunala verksamheten

2.2.1. Gatuenheten

Gatuenheten hade vid intervjutillfället 24 årsarbetare samt 14 säsongsanställda.

1	Gatuchef
1	Trafikingenjörer
1	Parkeringsvakt
3	Projektledare
1	Arbetsledare för park-/vinterunderhåll
1	Arbetsledare för anläggningsunderhåll
1	Arbetsledare för drift
10	Gatu-/driftpersonal

19 årsarbetare

14 *Säsongsarbetare för park-/vinterunderhåll (varav 2 kan utföra anläggningsunderhåll)*

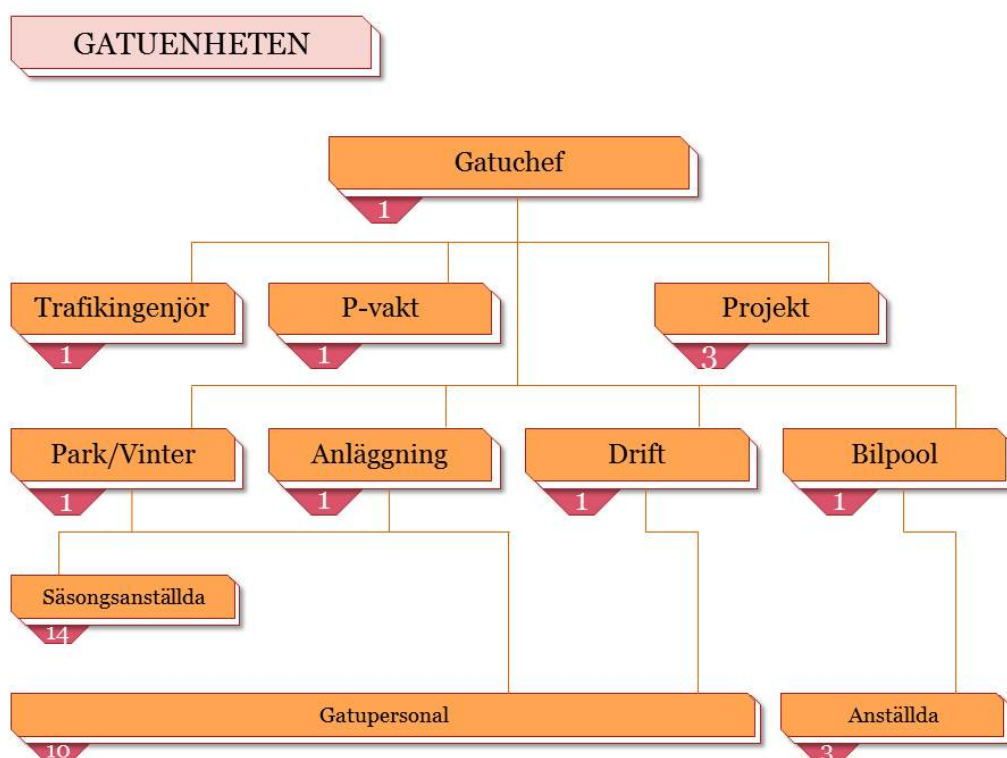
14 säsongsarbetare

1 Arbetsledare för bilpoolen

3 Anställda inom bilpoolen

4 årsarbetare

Nedan visas ett organisationsschema för gatuenheten.

Jämfört med bemanning i organisationen 2011 har det tillkommit en arbetsledare, en trafikingenjör och två till fyra säsongsarbetare.

Gatugruppen ansvarar för:

- utformning och projektering av gator, vägar och parker samt projektering av vatten- och avloppsledningar,
- anläggning och underhåll av gator, vägar, parker, planteringar och belysningsanläggningar,
- renhållning av gator, vägar och allmänna platser,
- trafiksäkerhetsåtgärder och samordning av kommunens trafiksäkerhetsfrågor, och
- parkeringsövervakning och kommunens interna bilpool.

2.2.1.1. Underhållsplanering och budget

Följande uppgifter om kommunens underhåll av gator och vägar har lämnats.

Kommunens driftskostnad för gator och vägar med avdrag för statligt driftbidrag, i mnkr

År	Budget	Gatuunderhåll	Kapitalkostnader	Totalt	Avvikelse
2010	12,2	2,1	7,2	9,3	+ 2,9
2011	16,2	9	6,7	15,7	+0,5
2012	20,8	14,4	6,9	21,3	-0,5
2013	24,2	19,2	5,5	24,7	-0,3
2014	21,9	17,4	5,5	22,9*	-1,0

*2014 gjordes en direktavskrivning på gata med 8,7 miljoner som ej är medräknat här.

Kommunens kostnader för vinterväghållning 2010-2014, i mnkr

År	Budget	Redovisning	Avvikelse
2010	4,0	9,9	-5,9
2011	5,6	7,4	-1,8
2012	6,1	6,6	-0,5
2013	6,4	7,2	-0,8
2014	7,0	4,7	+2,3

Kommunens kostnader för gatu- och vägbelysning 2010-2014, i mnkr

År	Budget	Redovisning	Avvikelse
2010	4,2	3,5	+ 0,7
2011	4,2	3,7	+0,5
2012	4,1	3,5	+0,6
2013	3,8	3,7	+0,1
2014	3,8	3,9	+0,1

3. Granskningsresultat

3.1. Kontrollfråga 1: Det finns tydliga mål och mätetal för kommunens gator och vägar

3.1.1. Iakttagelser och bedömning från vår tidigare granskning 2012

I granskningen från 2012 noterades att Teknik- och fritidsnämnden hade upprättat ett antal övergripande mål liksom några ekonomiska mål med fokus på upprätthållande av vägarnas tekniska och ekonomiska värde. I granskningen bedömdes målen som tillfredställande och att de kunde fungera som grund i arbetet med att bättre samordna underhållsplanering och ekonomisk budgetering.

I granskningen från 2012 bedömdes att den kartläggning som genomförts av ett externt konsultföretag av vägstandarderna i kommunen från 2011 utgjorde en god grund för att fastställa behovet i underhållsplaneringsarbetet.

3.1.2. Våra iakttagelser och kommentarer avseende granskningen 2015

Vid vår intervju med gatuchefen framkom att gatuenheten arbetar utifrån styrkort som upplevs ha blivit mer konkreta. De anger idag kvantifierbara/mätbara mål. Vidare framkom att de även arbetar med Nöjd Kund Index (NKI) avseende framkomligheten på kommunens gator och vägar. Målsättningen är att 75 % av brukarna ska vara nöjda. Vid den senaste mätningen var siffran 71 %.

Från intervjuerna framkom även att gatuenheten saknar en processbeskrivning av sitt verksamhetsområde. Gatuchefens bild och uppfattning var att det är en brist i dagsläget som bidrar och skapar otydlighet i vart gatuenhetens uppdrag börjar och slutar. Från intervjuerna noterar vi att det i dagsläget pågår ett arbete med att ta fram en processbeskrivning.

Vi ser det som positivt att det har gjorts stora framsteg sedan vår tidigare granskning, liksom att Teknik- och fritidsnämnden har skapat tydlighet i gatuverksamhetens mål och mätetal. Vi ser det även som positivt att NKI används som ett mätinstrument för framkomlighet.

3.1.3. Revisionell bedömning

Vår bedömning är att Teknik- och fritidsnämnden har säkerställt att det finns tydliga mål och mätetal för kommunens gator och vägar.

Vi bedömer att nämnden behöver följa upp och säkra att det finns en processbeskrivning för gatuenhetens arbete för att förtydliga gatuenhetens uppdrag.

3.2. Kontrollfråga 2: Det finns underhållsplaner och de uppdateras kontinuerligt

3.2.1. Iakttagelser och bedömning från tidigare granskning 2012

I granskningen från 2012 noterades att underhållsplaner som upprättades vid gatuenheten uppdaterades varje år, men endast för ett år framåt. Beläggningsplanerna sträckte sig över tre år. Vår bedömning vid tidpunkten var att det inte var tillfredställande med enbart ettåriga underhållsplaner. I granskningen rekommenderades att även göra fleråriga (3-5 år) underhållsplaner. Vidare var vår bedömning att underhållsplaneringen borde samordnas med budgetarbetet med hänsyn till de extra anslag som nämnden hade gett i anslag till gatuunderhåll.

3.2.2. Våra iakttagelser och kommentarer avseende granskningen 2015

Vid intervjuer har det framkommit att det idag finns fleråriga underhållsplaner (upp till 10 år). Gatuenheten har också köpt in ett IT-stöd med syfte att underlätta och förbättra såväl underhållsplanering som budgetarbete. De intervjuade anmärkte dock att IT-stödet har varit mer komplicerat och tidskrävande att lära sig än vad de trodde när de köpte det, varför gatuenheten har valt att fortsätta arbeta med Excel-listor som uppdateras manuellt.

Vi uppfattade dock från intervjuerna att det, trots svårigheter, finns en ambition att implementera det nya datastödet när arbetsituationen medger det.

Vi noterade från intervjuerna att gatuenheten i sitt planeringsarbete utreder vilka vägar som på sikt kan undvaras och byggas bort (som saknar/har mycket litet strategiskt värde). Vidare utreder de vilka vägar som är av strategisk betydelse och hur de i framtiden kan underhållas till en lägre kostnad.

Vi ser det som positivt att nämnden har styrt verksamheten mot att arbeta med längre underhållsplaner, eftersom det är nödvändigt för att minska det ackumulerade eftersatta underhållet på sikt.

3.2.3. Revisionell bedömning

Vår bedömning är att Teknik- och fritidsnämnden i huvudsak har säkerställt ett tillfredställande arbete med underhållsplanering.

Vi bedömer att nämnden behöver följa upp vilka hinder som föreligger för att IT-stödet för underhållsarbete, som redan finns inköpt, inte har implementerats och uppdra till förvaltningen vidta lämpliga åtgärder för att avlägsna hindren.

3.3. Kontrollfråga 3: Kritiska/väsentliga faktorer beaktas i budgeteringen

3.3.1. Iakttagelser och bedömning från tidigare granskning 2012

I granskningen från 2012 noterades att det saknades samordning mellan underhållsplanering och budgetarbetet. Rekommendationen var att prioritera det långsiktiga underhållsarbetet och samordna en strategisk långsiktig underhållsplan med budgetprocessen. Samtidigt hade en utredning som ett externt konsultföretag hade presenterat för Teknik- och fritidsnämnden varit vägledande när beslut togs om att budgetera förstärkning av underhållsbudget 2012 med 7,5 mnkr och 12 mnkr 2013.

3.3.2. Våra iakttagelser och kommentarer avseende granskningen 2015

Vid vår intervju med gatuchefen så framkom att nämnden hade lämnat tillbaka 5 mnkr av den förstärkning som beviljades på nästan 20 mnkr i utökad budget för 2012 och 2013. Det framkom att nuvarande gatuchefen, som ännu inte var anställd 2012, inte känner till varför budgetmedlen lämnades tillbaka, trots att det fanns ett tydligt behov. Vidare beviljades inte budgetäskandet av kommunstyrelsen beträffande upprustning av Växbovägen, med en beräknad kostnad på 6,5 mnkr.

Vi noterade från intervjun att det pågår ett arbete med att åtgärda det eftersatta underhållet. Dock framkom att arbetet kommer att ta längre tid än planerat, att år 2023 nå målet att 75 % av kommunens gator- och vägar kan klassas som att de har god standard. Vi uppmärksammades om att kommunen har möjlighet att få årliga statsbidrag för olika åtgärder, vilket de även ansöker om. Under 2015 så räknar kommunen med att få ca 1,5 – 2,0 mnkr. Dessutom räknar man med ett bidrag för enskilda vägar på 0,2 – 0,5 mnkr.

Från intervjuerna noterade vi att gatuenheten försöker samverka med andra kommunala verksamheter och/eller privata aktörer när så är möjligt. Ett exempel är samarbetet med BORAB (Bollnäs Renhållnings AB), där de i en gemensam upphandlingsförfrågan (genom ökad volym och därmed större möjlighet till lägre priser) pressade ned ett upphandlat avtal från förväntade 8 mnkr till 6 mnkr.

Från intervjuer framkom även att kommunkoncernen återanvänder grusöverskott från gatuarbeten (så länge det inte är miljöfarligt), bl.a. till att utöka befintliga dammar.

I samband med intervjuerna lyftes det fram att det saknas vissa avtal (t.ex. telefoni, vatten, bredband, etc.). Vi noterade från intervjuerna att det finns skriftliga avtal med privata ägare för ledningsnäten. Det är standardavtal sedan 60-talet som fastställer att ledningsägarna ska bära kostnaderna för att lägga nya/flytta ledningar när gator ska förändras. Det framkom dock att det inte finns motsvarande avtal med de kommunala ledningsägarna. När ledningar behöver flyttas i samband med ombyggnation eller flytt får gatuenheten bära kostnaden. Kostnadsökningar för att flytta ledningar är dock inte budgeterad hos gatuenheten.

Vi ser det som positivt att det finns en långsiktighet i underhållsplaneringen av gator och vägar och att nämnden har uppdragit åt gatuenheten att arbeta med den 10-åriga planeringen som ett konsultföretag har föreslagit åt gatuenheten. Vidare ser vi det som positivt att alternativa och/eller externa finansieringsmöjligheter beaktas i budgetarbetet och nyttjas av verksamheten.

Dock ser vi det som bekymmersamt att gatuenheten får använda medel för att flytta nät och ledningar i samband med ombyggnad och flytt av gator och vägar när detta inte har beaktats i tilldelad budget.

3.3.3. Revisionell bedömning

Vår bedömning är att Teknik- och fritidsnämnden delvis har säkerställt att kritiska faktorer beaktats i budgetarbetet.

Vi bedömer att nämnden behöver samordna planerings- och budgetarbetet med andra kommunala verksamheter (särskilt de kommunala bolagen), genom t.ex. kommunintern avtalsreglering, avseende vem som ska bekosta flytt av ledningar och nät i samband med gatu- och vägbyggen.

3.4. Kontrollfråga 4: Det finns tillräckliga ekonomiska resurser för underhåll av gator och vägar

3.4.1. Iakttagelser och bedömning från granskningen 2012

I granskningen från 2012 noterades att det planerade underhållet under flera år hade varit på en miniminivå och att anslaget hade varit väsentligt lägre än behovet. Vidare noterades att kostnaderna för vintervägunderhåll varit högre än budgeterat, vilket medförde att det blev mindre pengar till gatu- och vägunderhåll.

I granskningen från 2012 noterades även att extra pengar hade avsatts för underhåll av gator och vägar i budgeten för 2012-2014. Budgeten bedömdes som tillfredställande och att det ökade anslaget skulle ge goda förutsättningar att komma ikapp med det eftersatta underhållsarbetet. Dock riktades kritik mot att det saknades långsiktiga underhållsplaner som kan fungera som underlag i den ekonomiska budgeteringen.

3.4.2. Våra iakttagelser och kommentarer avseende granskningen 2015

Vi uppfattade att det i samband med budgetarbetet 2014 inte budgeterades för underhållskostnader för sidoområden, områden längs med gator- och vägar. Enligt de intervjuade har detta påverkat underhåll och skötsel av bl.a. trottoarer.

Från intervjuerna framkom att fleråriga underhållsplaner har använts för att äska pengar till underhåll. Dock framkom att gatuenheten 2012 lämnade tillbaka fem av 20 miljoner som nämnden fick i extra anslag.

Från intervjun framkom att återlämnandet av medel har resulterat i att verksamheten har varit underfinansierad. I intervjun uppskattades år 2012 ca 40 % av vägarna vara i bra skick. De intervjuades bedömning var att målet, att 75 % av gator och vägar ska vara i bra skick 2023, inte kommer att vara möjligt att uppnå.

Från intervjuerna noterade vi att de extra anslagen primärt har använts för att åtgärda "katastrofvägar", dvs vägar som har varit extremt eftersatta underhållsmässigt. Från intervjuerna framkom även att gatuenheten sedan 2012 söker statsbidrag, något som de inte har gjort tidigare. Statsbidraget för 2015 är runt 1,5 – 2,0 mnkr och bidraget 2014 var 2 mnkr.

Från intervjuerna framkom att gatuenheten har haft problem med vissa av entreprenörerna som har utfört vinterunderhållet. Vi har noterat att gatuenheten inför kommande upphandling av underhåll på vintern planerar att ställa funktionskrav i upphandlingskontraktet. Tidigare upphandlades entreprenörer per timme, vilket har medfört kvalitetsbrister i snöröjningen.

Från intervjuerna framkom även att gatuenheten har fått extra anslag, 4 mnkr, för att rusta eftersatta vägbroar och kulvertar. Dessutom har enheten fått ytterligare 4 mnkr för 2015 och 2016 som extra anslag för att underhålla och konvertera gatubelysningen. Enheten har hittills bytt ut gammal belysning mot ungefär 1 000 nya LED-lampor, vilket har fått stor effekt på energiförbrukning. Dessutom byts även belysning ut som inte uppfyller nuvarande elsäkerhetskrav.

Vi ser det som positivt att det sedan den förra granskningen har skett en väsentlig förbättring beträffande ekonomiska resurser. Dock ser vi det som bekymmersamt

att takten med att åtgärda det omfattande eftersatta underhåller har påverkats negativt av att nämnden återlämnade 5 mnkr.

3.4.3. *Revisionell bedömning*

Vår bedömning är att teknik- och fritidsnämnden delvis har säkerställt att det finns ekonomiska resurser för underhåll av kommunens gator och vägar.

Vi bedömer att nämnden behöver ta initiativ till en dialog med kommunstyrelsen, om att återgå till 2012 års målsättning om gällande budgetnivå och takt (fram till 2023), för att möjliggöra en minskning av det eftersatta underhållet.

3.5. *Kontrollfråga 5: Det finns regler för redovisning av underhåll/ komponentredovisning*

3.5.1. *Iakttagelser och bedömning från tidigare granskning 2011*

Vid vår tidigare granskning så fanns inte ovanstående kontrollfråga med.

3.5.2. *Våra iakttagelser och kommentarer avseende granskningen 2015*

Från intervjuerna framkom att förvaltningen är på väg att införa komponentredovisning för fastigheter. Två ekonomer samt förvaltningschefen ska under sensvåren 2015 delta i en extern utbildning om komponentredovisning.

Från intervjuerna noterade vi dock att det fortfarande finns mycket arbete kvar att göra innan förvaltningen är redo att införa komponentredovisning. Deras egen bedömning var att kommunen ska ha infört komponentredovisning under 2016.

Vi kan i skrivande stund inte göra en bedömning avseende om den kommande komponentredovisningen är tillfredställande, eftersom den inte har införts.

Dock ser vi det som positivt att det pågår ett arbete och att personal ska åka på en utbildningsdag kring komponentredovisning.

3.5.3. *Revisionell bedömning*

Vår bedömning är att nämnden behöver säkerställa att gatuenheten framåt efterlever god redovisningssed gällande komponentredovisning.

3.6. *Kontrollfråga 6: Det finns tillfredställande uppföljning av underhållskostnader*

3.6.1. *Iakttagelser och bedömning från tidigare granskning 2012*

Vi hade inte motsvarande fråga med i förra granskningen.

3.6.2. *Våra iakttagelser och kommentarer avseende granskningen 2015*

Från intervjuerna framkom att gatuenheten idag utför kvalitetskontroller av gator och vägar. Till exempel besiktas gator- och vägar både före och efter vinterunder-

hållet, för att fastställa vilka skador som uppkommit i samband med underhållsutförandet.

Vidare så framkom det från intervjuerna att gatuenheten har skärpt kvalitetskraven som upphandlade entreprenörer måste uppfylla. Det framkom att mycket tid har lagts på att återkräva pengar från leverantörer/entreprenörer som inte levererar enligt uppställda kvalitetskrav, vilket inte var möjligt innan de började genomföra egna kvalitetskontroller. Kontroller sker även i form av stickprov tillsammans med entreprenörerna för att säkerställa att kommunen inte betalar för höga kostnader.

Vi noterade från intervjuerna att gatuenheten inför kommande upphandlingar utreder vilka delar av de upphandlade tjänsterna som kan utföras inom den egna organisationen. Från intervjuerna framkom även att delar av nuvarande parkskötsel kan utföras av den egna organisationen.

Vi ser det som positivt att nämndens verksamhet arbetar löpande med egenkontroll av den egna verksamheten likväl som att entreprenörernas arbete följs upp både ekonomiskt och kvalitetsmässigt.

3.6.3. Revisionell bedömning

Vår bedömning är att Teknik- och fritidsnämnden har säkerställt att det finns en tillfredställande uppföljning av underhållskostnaderna för gator och vägar.

Utkast för faktaavstämning

2015-06-10

Leif Karlsson

Projektledare

Micaela Hedin

Uppdragsledare